

Jaké národní symboly potřebujeme?

Vzdělávací cíl: Žáci si uvědomují symbolický význam hraničních sloupů v období existence a zániku meziválečné ČSR. Zamýšlejí se nad obsahem pojmu „národní symbol“ a nad významem symbolů pro současnou společnost.

Klíčová slova: politický vývoj ČSR, národnostní problémy ČSR, symboly, vztah k minulosti, diskutujeme

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (3 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy a četba popisky.

2 POPIS FOTOGRAFIE (3 min.)

Označování jednotlivých exponátů na fotografii a jejich popis.

Žáci označují a popisují vzhled exponátů, odhadují jejich funkci. Jezdecký portrét T. G. Masaryka v životní velikosti vytvořil v roce 1929 malíř a bývalý legionář Jaroslav Riedl; dnes je součástí sbírek Vojenského historického ústavu v Praze.

Nízký stůl pod obrazem navrhl ve 20. letech architekt Josip Plečnik pro pracovnu T. G. M. na Pražském hradě.

Menší obraz vpravo připomíná tradici prvorepublikové československé armády.

3 KONTEXTUALIZACE FOTOGRAFIE (5 min.)

Zkoumání pramenů v doplňkové galerii. Odpovídání na otázku do textového pole: ? K čemu původně sloužil exponát vystavený na první fotografii uprostřed místnosti?

Žáci za pomoci kontextualizujících historických fotografií a mapy odhalují původní funkci exponátu - hraničního sloupu. Učitel může upozornit na některé prvky (český lev; vysoká koncentrace různých typů označení státní hranice na historickém snímku; atypická podoba hranic na mapě).

Historické fotografie nezachycují tentýž sloup, který je na současném snímku, pouze ilustrují jeho původní funkci (vyznačení průběhu státní hranice) a situaci na podzim 1938, kdy byly sloupy po odstoupení pohraničních území nacistickému Německu na základě mnichovské dohody násilně strhávány a odstraňovány německými vojáky i civilisty.

Sloupy ze železného plechu podle návrhu arch. Josefa Havlíčka začaly být na státní hranici ČSR umísťovány roku 1925. Měly podobu státní vlajky opatřené oválným emblémem s českým lvem a nápisem Republika československá.

Historická fotografie zobrazuje lokalitu Trojmezí (Dreieckmark) na Šumavě v místě dotyku historických hranic Čech (ČSR), Rakouska a Bavorska (Německo).

Mapa vydaná roku 1938 jako propagační tiskovina společnosti Kolínská cikorka znázorňuje podobu státní hranice Česko-Slovenska po odstoupení pohraničních území Německu a Maďarsku.

4 ČETBA TEXTU A OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ (10 min.)

Označování pasáží v tiskové zprávě, které kladou důraz na význam sloupu jako národního symbolu. Prohlížení doprovodné galerie s fotografiemi nalezeného sloupu.

Oficiální tisková zpráva informuje o nálezu hraničního sloupu a o záměru jeho instalace na výstavě Doteky státnosti na Pražském hradě.

5 INTERPRETACE PRAMENŮ (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy fotografií a dalších pramenů odpovídají do textových polí na otázky: ? Považujete tento sloup za národní symbol?

? Jaké exponáty byste na výstavě ke 100. výročí vzniku Československa vystavili vy a proč?

Obě otázky jsou otevřené různým názorům na obsah pojmu „národní symbol“; žáci se mohou, ale nemusí ztotožnit s prezentovanou perspektivou výstavy.

Další možnosti zapojení do výuky:

- Učitel může závěrečnou otázku rozvinout do úkolu, aby žáci vytvořili vlastní výstavu ke konkrétnímu historickému výročí státu, regionu, města či obce a připravili pro ni seznam exponátů, které považují za symbolicky významné.
- Učitel může se žáky na příkladech společně navštívených muzejních expozic či výstav diskutovat nad obecnějším tématem vystavování dějin (co, jak a proč vystavujeme, jaký typ výstav nám připadá atraktivní a proč).